

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน โลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศจึงเข้ามา มีบทบาทและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะองค์กรธุรกิจภาคเอกชนที่ประกอบกิจการภายใต้สภาวะการแข่งขันที่สูง มีความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเข้ามาช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการตัดสินใจ การดำเนินงาน การวางแผน และการควบคุมการทำงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ทั้งนี้ต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้และทันต่อเวลา รวมถึงรายงานที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริง ดังนั้นสารสนเทศทางการบัญชีจึงเป็นหนึ่งในสารสนเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน รายได้ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนรายละเอียดของลูกหนี้ เจ้าหนี้ สินค้าคงเหลือ สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ผลการดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้น จะต้องมีการบริหารสารสนเทศทางการบัญชีที่มีการควบคุมภายในอย่างเพียงพอ ซึ่งการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม หากธุรกิจต่างๆ ไม่มีระบบการควบคุมภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่เหมาะสม โอกาสเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานขององค์กรจะมีมาก ดังนั้นพนักงานทุกระดับในองค์กร ควรให้ความร่วมมือปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดขึ้น พร้อมทั้งมีการประเมินระบบการควบคุมภายในดังกล่าวอยู่เสมอ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันต่อเวลา สามารถป้องกัน และรักษาทรัพย์สินขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด เป็นองค์กรธุรกิจเอกชน ประกอบธุรกิจจำหน่ายและกระจายสินค้าให้แก่ห้างสรรพสินค้าชั้นนำและร้านค้าในเขตภาคเหนือตอนบน (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง) สินค้าที่จำหน่ายเป็นสินค้าในเครือสหพัฒน์ ที่มีความหลากหลาย อันได้แก่ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางค์ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย ชุดชั้นในสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก ผลิตภัณฑ์รองเท้า เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการกีฬา ทำให้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของบริษัทมีจำนวนมากและซับซ้อน อาจเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานด้านต่างๆ ได้ง่าย ทั้งทางด้านระบบคอมพิวเตอร์ บุคลากร เอกสารและรายงานต่าง ๆ เนื่องจากการควบคุม

ภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชีในปัจจุบันของบริษัทยังไม่ทั่วถึง บริษัทจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและเพียงพอ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาลักษณะและรูปแบบระบบสารสนเทศทางการบัญชีของบริษัท อินทนิลเชียงใหม่ จำกัด ให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการทำงานและจุดอ่อนในการควบคุมภายในเพื่อนำมาออกแบบการควบคุมภายในเพื่อใช้กับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทำให้บริษัทมีข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อเวลา ก่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งช่วยให้การบริหารจัดการของบริษัทบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบระบบสารสนเทศทางการบัญชีของ บริษัท อินทนิลเชียงใหม่ จำกัด
2. นำมาออกแบบระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันต่อเวลา

ขอบเขตและวิธีศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของบริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด แบ่งเป็น 6 ระบบ

1. ระบบบัญชีเงินสด
2. ระบบบัญชีสินค้าคงเหลือ
3. ระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวร
4. ระบบบัญชีขายและลูกหนี้
5. ระบบบัญชีซื้อและเจ้าหนี้
6. ระบบบัญชีเงินเดือนและค่าแรง

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงินจำนวน 1 คน รองผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงินจำนวน 1 คน สมุห์บัญชีจำนวน 1 คน พนักงานบัญชีและการเงิน

จำนวน 3 คน พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 3 คน ของบริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด รวมจำนวนทั้งหมด 9 คน

วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

สอบถาม โดยการใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) จากพนักงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้จัดการฝ่ายบัญชี รองผู้จัดการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี พนักงานบัญชีและการเงิน พนักงานฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้าร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

โดยการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และเข้าร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการเข้าร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

นิยามศัพท์

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Marshall B. Romney and Paul John Steinbert, 1997)

หมายถึง ระบบการทำงานหนึ่งที่น่า โอบาย ทรัพยากรมนุษย์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประกอบกัน โดยเน้นการใช้ประโยชน์ทางการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ และมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. การเก็บบันทึกรายการที่เกิดขึ้นของธุรกิจ
2. การประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการวางแผน การสั่งการ

และการควบคุม

3. การควบคุมสินทรัพย์ (รวมถึงสารสนเทศ) ของธุรกิจให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่ได้มานั้น ถูกต้องและเชื่อถือได้

การควบคุมภายใน (เจริญ เจริญวัฒน์, 2542) หมายถึง กระบวนการซึ่งได้รับการ ออกแบบและถูกนำไปปฏิบัติโดยบุคลากรขององค์กร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า กิจกรรมจะบรรลุวัตถุประสงค์ ในเรื่องความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ความ น่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินและการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

บริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด หมายถึง บริษัทที่ประกอบธุรกิจในการจัดจำหน่าย และกระจายสินค้าอุปโภค บริโภคในเครือสหพัฒน์พินุลย์ ให้แก่ห้างสรรพสินค้าและร้านค้าชั้นนำ ในส่วนภูมิภาค เขตภาคเหนือตอนบนอันได้แก่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบลักษณะ รูปแบบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของบริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด
2. ได้ระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและเพียงพอ สำหรับบริษัท อินทนิล เชียงใหม่ จำกัด